

דף כד.

עין משפט א.

ח"מ סימן רסב סעיף כא

עין בסעיף הקודם

עין משפט ב.

ח"מ סימן רסב סעיף טז

טז. המוצא מחטים ומסמרים וכיוצא בהם אם אחת אחת הרי אלו שלו אבל שנים שנים^ל או יותר חייב להכריז שמנין הוי סימן.

עין משפט ג.

ח"מ סימן רנט סעיף ז

ז. המציל מהארי, או מזוטו של ים כשהים מגיע לחוף שוטף כל מה שמוצא בדרך חזרתו, ומשלוליתו של נהר כשהנהר גדל ויוצא על גדותיו. בכל אלו הרי מה שהציל שלו^מ ואפי' הבעל עומד וצווח^נ.

הגה: מ"מ לפנים משורת הדין מחזירים, או אם המלך גזר להחזיר אבדות אלו מחזירים מדינא דמלכותא^ס. וע"כ בספינה שטבעה בים שנתנו הקהילות חרם שכל מי שקונה מן הגוים שהצילו מן האבדה שיחזיר לבעליו צריכין להשיב, ואין לו מן הבעלים רק מה שנתן לגוי.

ח. אם יש מכשולות בנהר^ע שעיי"ז דבר הצף בו עומד שם אם הוא דבר

ל. היינו מונחים זוגות זוגות הוי מנינם סימן שיאמר לו ד' או ו' מצאת והיו זוגות זוגות, וה"ה אם מצא ג' מונחים ביחד וידוע שהונחו כאן חייב להכריז שהרי יש סימן במנינם, וכל זה בדברים שאינן מצויין אצל בני אדם, כגון מחטים ומסמרים וע"כ מי שאצלו דברים אלו יודע מנינם, משא"כ מטבעות שבסעיף י"ב דלא הוי מנין סימן. סמ"ע ס"ק ל"ג.

מ. מברייתא דר"ש בן אלעזר שם כ"ד ע"א. ובע"ז מ"ג ע"א. ואפי' הבעלים רודפים אחריה ואומרים שלא נתייאשו, בטלה דעתו אצל כל אדם. סמ"ע ס"ק ט"ז.

נ. כ"כ הרא"ש שם במציעא פ"ב סי' ו'.

ס. בסי' שנו" סעיף ז' כתב הרמ"א שנוהגים להחזיר גניבה אפי' אחר יאוש ושינוי רשות ע"פ דינא דמלכותא. סמ"ע ס"ק י"ז.

ועפ"ז העלה ביביע אומר חו"מ ח"ז סי' ט' שיש ירושה לבנים בחיבורי אביהם ויכולים לאסור על כל אדם הדפסת חיבוריו בלי רשותם, וזה גם מדינא דמלכותא מלבד גזירתו של המחבר, והסכמת המחברים ע"ש.

ע. אבנים וסתימת גדר שעושים לדגים, רש"י שם בד"ה דמתקיל.

שיש בו סימן מסתמא בעליו לא התייאשו.

הגה: ואם הוא דבר שאין בו סימן, אם הבעלים יכולים להציל והם רודפין אחר האבידה **פ** אם הם היו שם, לא זכה בהם המציל **ז**, אבל אם הוא דבר שאינו יכול להציל מיד והבעלים עומדים שם ואינו רודף אחריו ודאי התייאש.

הגה: אווזין ותרנגולין שברחו מבעליהן הוי הפקר, וכל המחזיק בהן זכה **ק**, ודוקא שא"א לבעליהן להחזירן.

ח"מ סימן רנט סעיף ג

עין משפט ד.ה.ו.

ג. כיצד המוצא מציאה במקום שישראל מצויים שם חייב להכריז שלא נתייאשו הבעלים, ואפי' העיר מחצה גוים ומחצה ישראל או אפי' רובה גוים ומצאה במקום שרוב העוברים ישראל חייב להחזיר **י**, אבל אם רוב העיר גוים או אפי' רובה ישראל ומצאה במקום שרוב העוברים שם גוים אינו חייב להחזיר, אפי' אם ידע שמישראל נפלה **ש** ויש בה סימן והטעם שודאי נתייאשו בעליה. והוא בדבר שיש לתלות שידע מיד **ת** בנפילתו.

פ. שזו הוכחה שאינם מתייאשין ומחזירין להם, וכ"כ התוס' בדף כ"ב ד"ה שטף.
צ. כיון דבאיסורא באו לידו שהבעלים לא ידעו עדיין וע"כ אע"ג דנתייאשו הבעלים אח"כ כשנודע להם, לא זכה בהם.

ק. ר"ן בריש פ' שילוח הקן בחולין קל"ט ע"א.

ר. ב"מ כ"ד ע"א וכרב אסי שם בע"כ במצא חבית וכן פסק הרמב"ם בהלכות גזילה פ"א הלכה ז'. והטעם שחושב אולי ימצאנה ישראל ויחזירנה ולא מתייאש. סמ"ע ס"ק ה'. ודוקא רוב העוברים ישראל אבל במחצה עוברים אינו חייב להחזיר שכיון שרוב העיר גוים אמרינן שנתייאש מסתמא. סמ"ע ס"ק ו'. ועוד כתב הסמ"ע שם דגם ברוב עוברים ישראל שצריך להחזיר לא קשה מרוב וקרוב דהולכים אחר הרוב כמו בס"י ר"ס סעיף ח', דלא אמרינן כן אלא היכא שהקרוב אינו במקום שנמצא שם וצריכים לומר שבא במקום אחר, אז אמרינן רוב וקרוב רוב עדיף, אבל כאן הרי נמצא במקום עצמו שהוא קרוב וע"כ הקרוב עדיף.

ש. כדאמר ליה רב נחמן לרבא שם.

ת. דקימ"ל יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש, וכיון דבאיסורא בא לידו שהרי לא ידע מנפילתו בשעה שבא לידו חייב להחזיר. סמ"ע ס"ק ז'.

ובפעמוני זהב כתב דאם מצאה אחרי שהרגיש זה שנאבד ממנו, אף שזה עומד וצווח ורודף אחריו לבקשו שיחזיר לו אפי"ה נתייאש והרי של מוצאו, ואם אין בעל האבידה עשיר אף

הגה: וי"א דאם אבדו לו ספרים לא מתייאש מהם אפי' במקום שרוב גוים וע"כ צריך להחזיר.

דף כד:

עין משפט א.ב. חו"מ רנט סעיף ד

ד. המוצא חבית יין בעיר שרובה גוים יינה אסור בהנאה והקנקן מותר^ב. ואם בא ישראל ונתן בה סימן ודאי של ישראל היא ונתייאש ממנה^ג ומותרת למוצאה בשתיה^ד אם היא סתומה. ועיין ביור"ד סי' קכ"ט סעיף י"ז-י"ט.

יור"ד קבט סעיף יז

יח. חבית של יין אפי' פקוקה שצפה בנהר ונמצא במקום שרוב הסביבה עכו"ם אסורה אפי' קרובה לעיר ישראל^ה. ואם נמצאת כנגד עיר שרובה עכו"ם אם רוב הסביבה ישראל ויכולה לבא שם דרך ישרה שלא תטבע מותרת אם היא פקוקה, ואפי' קרובה הרבה לעיר של עכו"ם דמניחים הקרוב והולכים אחר הרוב. ואם לאו היין אסור בהנאה והקנקן הוא של מוצאו^ו, ואם בא ישראל ונתן בה סימן אף היין מותר והרי הוא של מוצאו^ז דכיון שרובה שם עובדי כוכבים הבעלים נתייאשו.

שהמוצא עני כופין אותו להחזירה לפניו משורת הדין.

- א. שאין דרך לקנותן אלא ישראל, ואינו מתייאש מהם שסבר שיכריזו הישראל הקונה אותם ויתן בהם סימן, ועיין בסי' רל"ו סעיף ח' בהרמ"א. סמ"ע ס"ק ח'.
- ב. מב"מ כ"ד ע"ב, ואפי' דבר שלא הרגישו הבעלים מיד בנפילתו דתלינן ברוב גוים וע"כ הקנקן מותר. סמ"ע ס"ק ט'.
- ג. והוא צריך שיהיה דבר שמרגיש בו בנפילתו מיד. סמ"ע ס"ק י'.
- ד. כ"כ ה"ה בפ"א מגזילה הלכה ח' בשם הרשב"א שהכריע דבסתומה מספיק להתירה בשתייה, והטעם כיון שהיא מציאה אם גוי נגע בה מדוע חזר וסתמה, והוי כבולשת דחביות סתומות מותרות בע"ז ע' ע"ב כמבואר ביור"ד סי' קכ"ט - י"ב. באר הגולה אות י'.
- ה. פלוגתא דרב ושמואל ב"ב דף כ"ד ופסקו הפוסקים כרב. וכרבי חנינא שם דאמר רוב וקרוב הולכים אחר הרוב אפי' בקרובה דמוכח, וכמו שכתבו התוס'.
- ו. עיין בחו"מ סי' רנט סעיף ו'.
- ז. ואחרי יאוש זכה בו המוצאו כשבא לרשותו, וכרבי חנינא בב"מ כ"ד ע"ב.

הגה: **ואם לא סתומה בפקק חוששין שמא נגעו בה ה.**

עין משפט ג. חו"מ סימן רנט סעיף ז
עיין לעיל דף כד. עין משפט ג

יו"ד קבט סעיף יז
עיין לעיל עין משפט א

עין משפט ד.ה. חו"מ סימן רנט סעיף ה

ה. **במקום שרוב גוים מצויים וישראל נתן בה סימן אינו חייב להחזיר לו ט, ומ"מ לפנים משורת הדין טוב וישר להחזירה י.**

הגה: **ואם המוצא עני ובעל האבידה עשיר אינו צריך לעשות לפנים משורת הדין.**

עין משפט ו. חו"מ סימן רנט סעיף ו

ו. **מקום שרוכן גוים ורוב הטבחים ישראל בהמה או עוף הנמצא שם שחוט מותר באכילה כ והוא של מוצאו.**

ואם עוף חטף בשר והשליכו למקום אחר אפי' אם רוב ישראל שם הרי הוא של מוצאו שודאי נתיאשו הבעלים.

ה. היינו אפי' ברוב ישראל וקרובה לעכו"ם.
ט. מב"מ כ"ד ע"ב.

י. ופסקו ראבי"ה וראב"ן, דכופין המוצא להחזירה אם הוא עשיר. ש"ך ס"ק ג'. ואסמכוה אקרא דכתיב "והודעת את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון", ואת המעשה אשר יעשון זו לפנים משורת הדין. בגמ' מציעא ל' ע"ב.

כ. שם בב"מ כ"ד ע"ב מ' חנינא שמצא גדי שחוט. ועיין ביור"ד סי' א' סעיף ד' ובסי' ס"ג. ואירי באין בו איסור של בשר שנתעלם מן העין כגון שיש לו בו סימן, או י"ל שמרן כאן נחית לאיסור תורה ומדיני חו"מ שמותר בהנאה אבל באכילה אסור מדרבנן מדין בשר שנתעלם מן העין.

עין משפט ז.

יו"ד סימן סג סעיף א

א. בשר נמצא בשוק הלך אחר הרוב דכל דפריש מרובא פריש ל', ע"כ אם היו רוב המוכרים גוים אסור ואם הרוב ישראל מותר.

ה"ה בשר הנמצא ביד גוי ולא נודע ממני לקחו אם היו מוכרי הבשר ישראל מותר, וכל זה מדין תורה אבל אמרו חכמים מ כל בשר הנמצא בין בשוק בין ביד הגוי אפי' כל המוכרים ישראל וכל השוחטים ישראל אסור.

ב. אפי' בישראל הישראל הבשר והניחו בביתו ונעלם מן העין אסור אלא א"כ היה בו סימן א או שהיה לו בו טביעת עין ע ומכירו ודאי או שהיה צרור ב וחתום.

עין משפט ז.

הו"מ סימן רנט סעיף ו

עיינ לעיל עין משפט ו

עין משפט ט.

יו"ד סימן א סעיף ד

ה. אבדו גדייו או תרנגוליו ומצא אותם שחוטים כראוי במקום שרוב ישראל מצויים מותרים ז, בין שמצאם בשוק בין שמצאם באשפה שבבית

ל. מגמ' חולין דף צ"ח. דאזלינן בתר רובא דכתיב אחרי רבים להטות, ומגמ' חולין י"א ע"א.

מ. מגמ' חולין צ"ה ע"א, אמר רב בשר שנתעלם מן העין אסור, ופי' רש"י הטעם שמא נתחלף בנבילה.

נ. ואפי' ידוע בודאי שהגוי קנה מישראל בשר כשר ג"כ אסור מטעם הנ"ל. ש"ך ס"ק ה'. ואפי' בהמה שלמה יש בה דין בשר שנתעלם מן העין. כ"כ הפר"ח ודלא כהש"ך בס"ק ו'.

ס. וניקור הוי סימן, כמבואר בסי' קי"ח סעיף ה'. או מצא רגל חתוך בפרסותיו כנהוג בין ישראל לעשות כן לפני מליחה.

ע. כאן אפי' עם הארץ נאמן בטביעות עין. ט"ז ס"ק א'. וש"ך ס"ק ז'. ואפי' אשה נאמנת בטביעות עין אבל לא קטן.

פ. וכשאין חשש חילוף ע"י עכו"ם מותר בצרור לבד וכ"ש בחתום. כף החיים אות י"א.

צ. ברייתא בחולין י"ב וכו' חנינא. הרא"ש והרשב"א והר"ן.

והוסיף הרא"ש דגם בעינן שרוב גנבי העיר ישראלים דחשוד על הגניבה אינו חשוד על השחיטה ועיינ לעיל בסי' קי"ח.

אבל באשפה שבשוק אסורים ק.

עין משפט י.

ח"מ סימן רנט פעיף ו
עיינ לעיל עין משפט ו

עין משפט כ.

ח"מ סימן רסב פעיף י

י. המוצא פירות בכלי ר או צבורים של פירות או כלי ריק כמות שהוא חייב להכריז.

עין משפט ל.

ח"מ סימן רסב פעיף כ

כ. מצא כיס ולפניו מעות מפוזרים הרי אלו שלו, ואם מראים הדברים שהכיס והמעות של אדם אחד ומהכיס נפלו חייב להכריז ש.

עין משפט מ.

ח"מ סימן רסב פעיף י
עיינ לעיל עין משפט כ

עין משפט נ.

ח"מ סימן רסב פעיף יא

יא. המוצא מעות מפוזרים ה הרי אלו שלו ואפי' היו מקצת המטבעות זה על גב זה הם כמפוזרים אבל צבור מעות א חייב להכריז.

ועוד כתב הש"ך דמיירי באופן שאין בו איסור של בשר שנעתלם מן העין. והט"ז כתב לכך נקטו גדייו דהיינו שיש לו סימן שהם שלו דאי לאו הכי הוי בשר שנתעלם מן העין ואסור אפי' במקולין של ישראל.

ק. משום שאדם עשוי להטיל נבלתו שם, וכתב הב"ח בשם המחבר במקום שרוב ישראל מצויים, פירושו היינו אפי' רוב העיר והשוק עובדי כוכבים רק שבאותו מקום רוב ישראל הם מותר. וכן אם רוב עובדי כוכבים מצויים שם אפי' רוב העיר והשוק ישראל אסור והכל תלוי במצוי, ואם עובדי כוכבים וישראל המצויים שווים אזלינן בתר רוב השוק שנמצא שם, ואם שווים בשוק אזלינן בתר רוב העיר, ואם שווים בעיר אסור.

ר. משנה ב"מ כ"ד ע"ב. וצבורי פירות מקומן הוי סימן דאין דרך לדרוס הפירות צבורין. סמ"ע כ"ב.

ש. מברייתא שם כ"ה ע"א.

ת. שם בב"מ כ"א ע"א ואפי' מקצת המטבעות זה על גב זה מברייתא כ"ה ע"א. והטעם במעות שזה שלו שידע מהם מיד בנפילתן והתייאש כמו בסעיף ו'. סמ"ע ס"ק כ"ג.

א. דודאי הונחו שם, ויש סימן במנין ובמקום שהונחו. סמ"ע ס"ק כ"ד.